

De Protestantse Kerk Amsterdam is een Veilige Kerk

HANDREIKING CONTACTPERSOON VEILIGE KERK

Het lijkt zo vanzelfsprekend: in een wijkkerk of op een pioniersplek van de Protestantse Kerk Amsterdam voel je je veilig. Mensen behandelen elkaar met respect. Beroepskrachten of vrijwilligers met speciale taken en opdrachten maken geen gebruik van hun machtspositie ten koste van anderen. Kinderen en jongeren kunnen zich veilig ontplooien.

Helaas gaat dat niet altijd en overal op. Situaties van (machts-)misbruik en grensoverschrijdend gedrag komen ook in onze kerk voor.

Contactpersoon Veilige Kerk

De contactpersoon Veilige Kerk is voor de wijkkerk of pioniersplek aanspreekpunt voor zaken die te maken hebben met dit onderwerp. Om te beginnen is het zijn of haar rol om het onderwerp bespreekbaar te maken.

Bewustwording

Meestal lopen mensen niet te koop met negatieve ervaringen op het gebied van grensoverschrijdend gedrag. Er rust een taboe op het bespreken van ongewenste intimiteiten, seksueel misbruik, machtsmisbruik, agressie, discriminatie, pesten en andere vormen van ongewenst gedrag. Denk aan situaties waarin iemand met verbaal geweld of agressief gedrag gehoorzaamheid afdwingt. Of iemand die zijn of haar positie misbruikt voor eigenbelang ten koste van

anderen. Dat heeft effect op de onderlinge verhoudingen en de communicatie. Het is in die situaties vaak moeilijk om 'nee' te durven zeggen, om uit te spreken wat je als ongemakkelijk of grensoverschrijdend gedrag ervaart. Toch is het goed om dit aan te geven en erover te praten met de juiste persoon. Dat kan het taboe doorbreken.

Bij een Veilige Kerk gaat het naast regels zoals een gedragscode of Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) om een groeiend bewustzijn en fijngevoeliger worden in het spreken hierover.

Als er wordt gezwegen, kan dat de indruk wekken dat alles goed gaat. 'We krijgen nooit klachten, dus bij ons komt het niet voor', is een overtuiging die (te) gemakkelijk gemeengoed kan worden. Taboes doorbreken doe je samen. We moeten ons realiseren dat er in elke kerk of pioniersplek slachtoffers kunnen zijn van geweld en machtsmisbruik. Mensen kunnen ermee te maken hebben in hun thuissituatie en ook in hun werk voor de kerk of pioniersplek. Daar mag je niet voor wegkijken! Stel het onderwerp dus zelf aan de orde.

Ongewenste intimiteiten, misbruiksituaties, #metoo-affaires; we hebben ermee te maken. Recent onderzoek wijst uit dat driekwart (73%) van de vrouwelijke respondenten uit christelijk Nederland in hun leven te maken heeft gehad met minimaal één vorm van geweld. Ook mannen (57%) kunnen het slachtoffer worden van allerlei vormen van lichamelijk, psychisch en seksueel geweld.

Ambassadeur

Als contactpersoon Veilige Kerk stimuleer je een veilige wijkkerk of pioniersplek. Je bent als het ware een ambassadeur die veilig werken en met respect met elkaar omgaan tot zijn/haar aandachtsgebied rekent. Misschien klinkt dit wat zwaar, maar zie het als een vorm van (pastorale) zorg voor elkaar. Het hoort bij jouw taak om het thema onder de aandacht te brengen en op de agenda te zetten van de verschillende (werk)groepen in een kerk of op een pioniersplek, want dat gebeurt meestal niet vanzelf.

Taken contactpersoon

De verantwoordelijkheid voor het beleid rond de Veilige Kerk ligt bij de verantwoordelijke instantie: het bestuur van een wijkkerk of pioniersplek. Als contactpersoon Veilige Kerk help je hen om het beleid in praktijk te brengen. Dat doe je op drie manieren:

1. Aanspreekpunt

Je bent binnen jouw wijkkerk of pioniersplek aanspreekpunt voor verzoeken om informatie, voorlichting en toerusting. Je kunt bij vragen die jou boven de pet gaan altijd verwijzen naar het secretariaat Veilige Kerk.

2. Voorlichter

Je geeft als voorlichter informatie door aan de wijkkerk of pioniersplek vanuit het secretariaat Veilige Kerk. Van het secretariaat ontvang je alles wat nodig is op het gebied van voorlichting- en toerusting en het organiseren van activiteiten rond Veilige Kerk.

3. Aanjager

Maak veiligheid onderwerp van gesprek en bezinning in de wijkkerk of op de pioniersplek.

Wat betekent dit in de praktijk?

1. Breng het thema onder de aandacht

Dit kan op verschillende manieren. Een aantal tips:

- Verspreid de folder over dit onderwerp onder vrijwilligers. Hang de posters op diverse plekken en in een centrale ruimte. Folders en posters zijn verkrijgbaar bij het secretariaat Veilige Kerk.
- Maak jezelf als contactpersoon kenbaar, zorg dat iedereen weet dat ze bij jou moeten zijn als ze meer informatie over het thema willen of als er een incident is. Bij een incident verwijs je door naar de vertrouwenspersoon.
- Zorg ervoor dat de website bekendheid krijgt (zie achterkant).

2. Maak het thema bespreekbaar

Zoek mogelijkheden om het thema Veilige Kerk tot onderwerp van gesprek en bezinning te maken. Er kan een themadienst georganiseerd worden of een avond waarop veiligheid en de manier van omgaan met elkaar aan de orde komen. Het secretariaat Veilige Kerk helpt je graag aan ideeën en informatie-materiaal.

3. Zet het thema op de agenda

Het zou mooi zijn als het thema Veilige Kerk minimaal eenmaal per jaar op de agenda komt. Bespreek het thema aan de hand van een casus of kies een onderdeel uit de gedragscode, die te vinden is in de folder, op de poster en op de website.

Je kunt het ook hebben over manieren om het preventief bewustzijn rond Veilige Kerk te versterken. Of evalueer het gebruik van hulpmiddelen als de gedragscode, VOG's en startgesprekken.

4. Vrijwilligers

De overheid gaat ervan uit dat maatschappelijke organisaties, waar de kerken toe behoren, niet alleen voor beroepskrachten, maar ook voor vrijwilligers maatregelen nemen om veilig te kunnen werken. Dit zijn de belangrijkste instrumenten:

- Het voeren van een **kennismakingsgesprek** met nieuwe vrijwilligers door teamleiders/coördinatoren/leidinggevenden e.d. van bijvoorbeeld het kinderwerk, jeugd- of jongerenwerk of het pastorale werk, waarbij het thema Veilige Kerk aan de orde komt. Neem met de vrijwilliger de gedragscode door. Het is een eerste stap als het gaat om (preventieve) bewustwording van hoe we gepast met elkaar willen omgaan. Zorg ervoor dat dit gesprek met alle nieuwe vrijwilligers plaatsvindt en dat het doornemen en ondertekenen van de gedragscode een vast agendapunt is in dat gesprek.
- Zet het thema op de **agenda** van bijvoorbeeld het teamoverleg van de pastoraatsgroep, kinderen jongerenwerk, catechese of van de kerkrentmeesters. Probeer het daar minimaal eenmaal per jaar te agenderen, wellicht op een vast moment in het jaar, bijvoorbeeld aan het begin van het nieuwe seizoen. Je kunt dit doen in de vorm van een evaluatie, een uitwisseling over hoe om te gaan met lastige situaties, door middel van een rondje met ervaringen en vragen of aan de hand van een onderdeel uit de gedragscode.
- Bevorder het organiseren van **toerusting en training** in samenwerking met het secretariaat Veilige Kerk.

Het aanvragen van VOG's

Als contactpersoon Veilige Kerk help je om vast te stellen voor welke vrijwilligers en functies er een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) moet worden aangevraagd. Dat gebeurt eenmaal in de vier jaar, een VOG is één ambtstermijn geldig. De stappen voor het aanvragen van VOG's en het online aanvraagformulier staan op de website.

Samengevat werkt het aanvragen van een VOG zo:

- Je maakt een keuze **wie in welke functie** een VOG nodig heeft.
- Je bespreekt het met de betreffende vrijwilliger en vraagt zijn/haar **instemming** en vervolgens de nodige **gegevens**.
- Je legt deze namen en functies voor aan de kerkenraad/kernraad/pioniersplek. Deze beslist voor welke vrijwilligers er een VOG moet worden aangevraagd en waarop gescreend moet worden.
Voor sommige functies is dit zo voor de hand liggend dat de Werkgroep Veilige Kerk van de Protestantse Kerk Amsterdam er een standaard screeningsbeleid voor heeft vastgesteld. Dat geldt bijvoorbeeld voor kinder- en jeugdwerkvrijwilligers, koster (vrijwilliger) en penningmeesters. Voor andere vrijwilligers moet de wijkkerk of pioniersplek zelf bepalen waarop gescreend moet worden (zie het aanvraagformulier op de website).
- Jij vult het **online aanvraagformulier** in voor de betreffende vrijwilliger en stuurt het op naar de **burgerlijke gemeente**.
- Voor het afhandelen van de procedure: zie stap 4 op de website.

Voor meer informatie, e-mailadressen en telefoonnummers van de vertrouwenspersonen of als je vragen hebt over dit onderwerp kun je terecht op de website van de Protestantse Kerk Amsterdam:

www.protestantsamsterdam.nl/veilige-kerk

Je kunt ook contact opnemen met het secretariaat Veilige Kerk: **veiligekerkerk@protestantsamsterdam.nl**.

Dit informatiepunt is puur informatief. Klachten meld je alleen en rechtstreeks aan de vertrouwenspersoon en niet aan het secretariaat Veilige Kerk zodat alles vertrouwelijk blijft.

protestantse kerk
amsterdam

Pleisterplaats voor de ziel